

Till statsrådet:
Sjukvårdsminister Elisabet Lann

Stockholm den 11 mars 2026

Inrätta ett centrum för äldre och läkemedel

Vi blir allt äldre och läkemedelsförskrivningen ökar med stigande ålder. Erfarenheten av äldres läkemedelsanvändning ökar med tiden, men kunskapen brister och når inte ut till hela hälso- och sjukvården. Kunskap och erfarenheter behöver sammanställas och delges vården på ett ordnat sätt.

Vi ser därför ett behov av att skapa ett centrum för äldre och läkemedel, liknande Centrum för barn och läkemedel som Läkemedelsverket idag har i uppdrag att koordinera. Centrumet bör ha som i uppgift att stärka äldrehälsoperspektivet.

Sedan drygt 10 år har vi följt utvecklingen av läkemedelsförskrivningen till äldre ur två perspektiv; andelen 80 år eller äldre som fått 10 eller fler läkemedel förskrivna under en 12-månadersperiod samt andelen 80 år eller äldre som fått läkemedel förskrivna som av Socialstyrelsen bedömts som olämpliga till äldre. Idag ligger andelen med 10 eller fler förskrivna läkemedel på mellan 45–50 procent och andelen med förskrivna olämpliga läkemedel på ca 10 procent. Multimedicingeringen har legat på i stort sett samma nivå under alla år, medan förskrivningen av olämpliga läkemedel glädjande nog har sjunkit från 26 procent år 2010 till ca 10 procent idag.

10-30 procent av alla akuta inläggningar av äldre på sjukhus beror helt eller delvis på läkemedelsrelaterade problem. Upp till hälften av dessa bedöms som möjliga att undvika! Här finns stor potential till en förändring till det bättre, för såväl patienten som för vården, även ur ett kostnadsperspektiv för regionerna.

För att uppnå största möjliga nytta bör Centrum för äldre och läkemedel ha som syfte att ge hälso- och sjukvården och andra aktörer aktuell kunskap om hur läkemedel till äldre används ändamålsenligt och säkert, främja samverkan mellan aktörerna samt bidra till att förebygga läkemedelsrelaterade problem.

Läkemedelsgenomgångar

Ytterligare en anledning till att ett ökat fokus på läkemedel och äldre behövs är en tydligare uppföljning Socialstyrelsens föreskrift (HSLF-FS 2017:37) som föreskriver att läkemedelsgenomgång ska erbjudas till patienter som är 75 år eller äldre och har fem eller fler läkemedel samt till patienter som har misstänkta läkemedelsrelaterade problem.

Uppföljning och omprövning sker i alltför liten omfattning, då vi idag kan förnya våra recept via 1177 utan direkt läkarkontakt. Om staten och regionerna kunde åstadkomma en god följsamhet till förordningen skulle många äldre undvika biverkningar och andra läkemedelsrelaterade problem. Kunskapen om rättigheten till en läkemedelsgenomgång är dålig och vi får många vittnesmål om att man upplever att man inte får den rättigheten tillgodosedd. Även här finns en potential till förändring som ger en bättre läkemedelsanvändning och en avlastning av vården.

Peter Sikström
Generalsekreterare

SPF Seniorerna är en av Sveriges största ideella organisationer med närmare en kvarts miljon medlemmar i cirka 750 lokala föreningar över hela landet, samt Sveriges äldsta seniororganisation, bildad 1939. Förbundet är partipolitiskt och religiöst obundet och organiserar alla som har någon form av pension och deras partner.